

Valtiovarainvaliokunnan *asunto- ja ympäristöjaostossa (AyJ)*
00101 EDUSKUNTA

Asia: Lausunto HE 131/2014 vp (eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2015), luku 35.20.: Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

Suomen Omakotiliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

YLEISTÄ

Suomen Omakotiliitto on maamme pientaloasukkaiden ja vapaa-ajan asunnon omistajien valtakunnallinen edunvalvonta- ja palvelujärjestö. **Omakotiliittoon kuuluu 260 vapaaehtoisvoimin toimivaa omakotiyhdistystä ja vapaa-ajan asukkaiden yhdistystä, joiden yhteenlaskettu jäsenmäärä on yli 75.000.** Omakotiliitto on maamme 1,1 miljoonan pienkiinteistön omistajien ja 2,7 miljoonan asukkaan asialla. Lisäksi liitto ajaa maamme lähes 500.000 vapaa-ajan asunnon omistajien etua.

Omakotiliitto ja omakotiasukkaat sitoutuvat yhteistyössä hillitsemään ilmastonmuutosta ja omalta osaltaan kantamaan vastuuta ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamiseksi, kunhan **yhteistyöhön lisätään resursseja sekä kotitalouksien käyttöön kannustimia.** Erityisesti tässä talouden tilanteessa on kuitenkin huomioitava kotitalouksien käytettävissä olevat tulot, ostovoiman kehitys, työllisyystilanne sekä alati kasvavat asumiskustannukset.

TAUSTAA

Pientaloissa asuvien kotitalouksien asumiskustannusten kasvu on ollut 4,4 % vuodessa vuosina 2009–2013. Kulujen ennustetaan edelleen kasvavan 3,6 prosenttia vuodessa vuosittain 2018 mennessä.

Yhteiskunnan tavoitteena on, että ikääntyvät voisivat asua kotona mahdollisimman pitkään. Kuitenkin omakotitaloissa asuvien eläkeläisten menot ovat nousseet viimeisen neljän vuoden aikana eniten, öljyllä lämpiävässä omakotitalossa peräti 9,1 % vuosittain. Jo nyt omakotitalossa yksinelävän eläkeläisen asumiskustannusten osuus käytettävissä olevista tuloista on nyt jo 38,7 % ja vuonna 2018 jopa 42%.

Edellä mainitut ennusteet ei sisällä vuonna 2014 tehtyä päätöstä korottaa kiinteistöverotuksen ala- ja ylärajoja. Tämän lisäksi Pellervon taloustutkimuksen mukaan, sitoutuminen vuoden 2030 ilmastotavoitteisiin merkitsisi kotitalouksille **jopa 1000 euron lisäkuluja vuodessa.**

Energiakulujen ja verojen kasvu supistaa kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen määrää, leikaten entisestään heikkoa kotimaista kulutusta. Tämä vähentää kotitalouksien mahdollisuutta huolehtia pientalojen ylläpidosta sekä huollosta. **Erityisesti ilmastotavoitteiden lisälasku tulee yhä edelleen hidadastamaan ja jopa estämään pientalojen korjausrakentamista ja energiatehokkuusinvestointeja.**

KEINOT JA TAVOITTEET

1. **Lisää resursseja Omakotiliiton neuvontatyöhön (budjetissa: avustukset järjestöille ja ympäristön hoitoon s. 3)**

Eri järjestöt saavat toimintaansa ja neuvontatyöhön valtionavustusta (mm. Marttaliitto yli 900 t€, Luonnonsuojeluliitto yli 400 t€). Suomen Omakotiliitto ry:n Ympäristöministeriöltä saama avustus on vuonna 2014 17.500 euroa. Kuitenkin liiki puolet suomalaisista asuu pientaloissa, rakennukset kulluttavat Suomessa liiki 40 prosenttia energiasta ja omakotitalot vastaavat noin kolmannesta rakennusten kokonaisenergiankulutuksesta sekä hiilidioksidipäästöistä. **Omakotiliitto katsookin, että saavuttaaksemme ilmasto- ja energiatavoitteet, Suomen Omakotiliiton osuutta valtionavustuksesta tulee kasvattaa merkittävästi, jotta neuvontatyötä voidaan kehittää laajalti ja tuloksellisesti.**

2. **Vapaaehtoistyöllä autetaan erityisryhmien, ikääntyvien kotona-asumista** (budjetissa: avustukset erityisryhmille, s. 25)

Omakotiliiton omakotiyhdistykset ja piirijärjestöt tarjoavat jäsenilleen **yhteiskunnan tukemaa talkkaripalvelua** (mm. puutarha- ja pihatyöt, asiointi, lumenluonti, kotipalvelu, pienimuotoiset kiinteistön kunnostustyöt), jolla voidaan edesauttaa tavoitetta ikääntyvien ihmisten asumista kotioloissa mahdollisimman pitkään. Omakotiliitto, piirit ja yhdistykset ovat sitoutuneet palvelun tuottamiseen, mutta **omakotitalkkarien tarjoamien asumisen tukipalveluiden jatkuvuus edellyttää kuitenkin erityisesti kesäkuussa voimaan tulleen lain pikaista muuttamista** (390/2014 laki julkisesta työvoimaja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta), mikä estää kuntien ja yhdistysten tukityöllistämisen. **Toiseksi talkkaripalvelun ylläpitäminen ja kehittäminen edellyttävät valtiovallan sitoutumista sekä valtakunnallista, pitkäjänteistä koordinoitua ja rahoituksen jatkuvuutta.**

3. **Rakentamisen laatua tulee kehittää ja kosteus- ja hometalkoiden budjettia ei tule karsia** (budjetissa: kosteus- ja hometalkoot, s.7-8)

Monessa kodissa kärsitään huonon rakentamisen laadun takia kosteus- ja homeongelmien aiheuttamista sairauksista. On tärkeitä, että **kosteus- ja hometalkoita jatketaan eikä sen resursseja leikata.**

Omakotiliitto suosittaa omaisuudesta huolehtimiseen ja sen arvon ylläpitämiseen sekä kannustaa kuluttajia pitämään huoltokirjaa kodistaan. Omakotiliiton pientalon **huoltokirjan käytön edistämällä voidaan edistää kuluttajien aktiivista asumista, omatoimisuutta sekä omaisuudesta ja terveydestä huolehtimista.** Näin makrotasolla vältytään Suomen kansallisvarallisuuden arvon laskulta.

4. **Kotitalousvähennystä tulee laajentaa ja energia- ja korjausavustuksia tulee kohdentaa pientaloille** (budjetissa: korjausavustukset, s.25, 29)

Lähes nollanenergiarakentamiseen tähtävä **korjausrakentamista voidaan parhaiten edistää kehittämällä kotitalousvähennystä: suunnittelu on otettava mukaan vähennykseen, vähennykseen oikeuttavan työn osuus nostettava 60 %:iin ja vähennykseen oikeuttava määrä nostettava vähintään 3000 €:oon** (Ruotsissa 10.000 euroa). Kuten tiedetään, kotitalousvähennyksen kansantaloudellinen merkitys on ollut suuri pientalojen remonteissa, korjausvelan poistamisessa, rakennusalan työllisyyden edistämiseksi ja harmaan talouden torjunnassa. **Edelleen energia- ja korjausavustuksia tulee kohdentaa lisää pientaloille eikä omakotitalojen uudisrakentamiseen kohdistuvasta korkotukilainoista tule luopua.**

Suomen Omakotiliitto ry

Mauri Harjula
puheenjohtaja

Kaija Savolainen
toiminnanjohtaja